

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

De Deo, Vt Vno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

LIBER I.

DE DEO, UT UNO.

CAP. I. **D**eum esse, est per se notum, secundum se,
Ref. 1. non quoad nos.

Illa propositio, cujus prædicatum est de intrinseca ratione subjecti, merito dicitur per se nota, secundum se.

Cognitio Dei dicitur nobis à natura congenita, quia à pueritia, aut facile ex creaturis illam comparare solemus.

Ref. 2. Deum esse, demonstrari non potest à priori, sed à posteriori potest.

Cognitio clara & obscura de eadem re haberi potest per diversa media.

Ref. 3. Deum esse, triplici præcipuè argumento evidenter probari posse videtur: nempe ex rerum causalitate, contingencia, & ordine.

Ref. 4. Existencia Dei non tantùm identificatur cùm essentia divina, sed etiam est de conceptu formali, & intrinseco illius.

Patres, quando dicunt, Deum sibi esse causam essendi, intelligendi sunt in sensu negativo.

Existencia Dei non potest cum fundamento, præscindi per intellectum, ab essentia illius.

CAP. II. *Ref. 1.* Attributa divina non distinguuntur realiter, aut ex natura rei, ab essentia Dei, vel inter se: esto Deus dicatur generare per intellectum, non per voluntatem.

Unum attributum non est magis idem actu cum se ipso, quàm cum aliis; sed tantùm virtute, & ratione.

Non bene colligitur distinctio attributorum, ex distinctioe creaturarum; neque ex eo quòd intellectus noster ea variè describit.

Ref. 2. Attributa divina non distinguuntur tantum nomine ab essentia, & inter se, sed virtualiter, seu ratione ratiocinata.

Beati non distinguunt attributa divina per rationem, sed tantum viatores.

Inter attributa divina non est nisi ordo virtualis; unde intellectus in Deo ratione precedit voluntatem, immutabilitas æternitatem, &c.

Ref. 3. Attributa sunt à parte rei de conceptu Essentia divina, & vice versa; non tamen respectu nostri intellectus, inadæquatè, & explicitè ea concipientis.

Illud est tantum de conceptu explicito alicujus rei, quod primariò & explicitè objicitur intellectui eam concipienti.

Propositiones, in quibus unum attributum prædicatur de alio, sunt veræ in sensu formali; formalitate se tenente ex parte objecti, non intellectus nostri.

Ref. 4. Quamvis actualis intellectio fit à parte rei de formali constitutivo divina Essentia, non tamen juxta conceptum nostrum explicitum.

Non fit Deo injuria, quod eum concipiamus per modum substantia intellectiva, à se existentis.

CAP. III. *Ref. 1.* Deus non est corporeus, nec compositus ex materia & forma.

Corporum varii defectus, quoad entitatem, modum existendi, & agendi vim.

Scriptura sacra membra humana Deo tribuit, ut varias illius perfectiones quoquo modo exprimat.

Ref. 2. Non est in Deo compositio, sive ex natura & supposito, sive ex essentia & existentia.

In Concilio Rhemenfi damnatus est Porretanus, quod negaret propositiones illas, Deus est Deitas, Deus est veritas, &c.

Ref. 3. Neque Deus componitur ex genere & differentia, vel ex subjecto & accidente.

Non

DE DEO, UT TRINO. 5

Non est in Deo compositio ob Trinitatem personarum: sive considerentur ut sunt unum in essentia, sive ut distinguuntur inter se realiter.

CAP. IV. *Res. 1.* Deus non tantum est perfectus, sed etiam summè perfectus.

Creaturae, etsi suo modo perfecta dici possint, quantum ad entitatem, operationem, & assecutionem finis; Deus tamen in eo genere longè est perfectior.

Omnis perfectio in tota latitudine entis, concipi debet ut Deo debita.

Res. 2. Perfectiones simpliciter simplices sunt in Deo formaliter; simplices verò secundum quid, eminenter duntaxat.

Perfectio simpliciter simplex dicitur illa quae in quolibet ente; ut ens est, melior est ipsa quam non ipsa, simplex verò secundum quid, quae non ita se habet.

Creatura dicitur similis Deo analogicè; non tamen Deus dici debet similis creaturae.

Nomina communia Deo & creaturis, non dicuntur de illis univoce, neque aequivoce, sed analogicè.

Res. 3. Deus est summè bonus, idque triplici titulo, nempe ut bonum dicitur quod bene operatur, quod est conveniens sibi, vel alteri, quodque habet perfectiones requisitas.

Esse bonum per essentiam, est proprium solius Dei.

Creaturae dicuntur bonae à bonitate sibi inhaerente, non à bonitate Dei, licet iis communicata in genere causae efficientis, exemplaris, & finalis.

Deus dicitur bonum omnis boni, quia causat omnem bonitatem creaturarum, modis praedictis.

CAP. V. *Res. 1.* Deus est essentialiter infinitus: esto rerum omnium perfectiones formaliter non contineat.

Creatura, simpliciter finita, dici potest infinita

6 DE DEO, UT UNO.

secundum quid : Nulla tamen quantumvis perfecta, est essentialiter infinita.

Ref. 2. Non potest dari infinitum actu, sive secundum multitudinem, sive secundum magnitudinem, sive secundum intensiorem.

Tempus non potuit esse ab aeterno, & quamvis fuisset, Deusque singulis diebus creasset unum Angelum, nondum Angelorum numerus esset simpliciter infinitus.

Ref. 3. Deus est ubique in hoc mundo, est etiam extra hunc mundum, in spatiis imaginariis.

Deus generatim est tribus modis in rebus omnibus, nempe per essentiam, per praesentiam, & per potentiam : & in quibusdam rebus, aliis modis specialibus.

Spatia imaginaria non sunt physica & positiva, ut illa imaginamur, sed sunt quaedam negatio, cum non repugnantia ut repleatur.

Ubiquitas Dei connotat aliorum coexistentiam, non autem illius immensitas. Unde haec est necessaria, & aeterna, illa libera, & temporalis.

Immensitas absolute nulli creaturae competere potest. Ubiquitas vero, aliquatenus potest.

CAP. VI. *Ref. 1.* Deus adeo est immutabilis, ut nullo modo possit mutari, sive quoad substantiam, sive quoad accidentia : mutatione perfecta, vel amissiva.

Creatura quaelibet, varias mutationes subire potest, quoad substantiam, quoad qualitates, quoad locum, & si sit intellectualis, quoad electiones, aliasque operationes internas.

Ref. 2. Deus, utpote ens absolute necessarium, prorsusque immutabile, est verè, & proprie aeternus.

Aeternitas est, interminabilis vitae, tota simul, & perfecta possessio. Ita Theologi, ex Boëtio.

Vulgaris illa descriptio Aeternitatis, Durationi Dei,

Dei, quæ à substantia divina non distinguitur, perfectè competit.

Duratio Dei, etsi in se indivisibilis, coëxistit omnibus temporibus: sicut anima rationalis coëxistit corpori quanto, & punctum circumferentiæ.

Licet æternitas divina sit prorsus immutabilis, variatio aliqua in dicta coëxistentia reperitur.

Ref. 3. Ævum est duratio indivisibilis, & tota simul: sicut est indivisibilis, & tota simul entitas quam mensurat.

Non tamen propterea adæquandum Æternitati, quæ neque in se, neque in sibi adjunctis successionem aliquam pati potest.

CAP. VII. *Ref. 1.* Deus potest in seipso clarè videri ab intellectu creato, non tamen naturæ viribus.

Dei visibilitas solo naturæ lumine demonstrari non potest sive per causas, sive per effectus.

Angelus inferior naturaliter superiorem, ut est in se, videre potest, ob convenientiam in ratione essendi ejusdem ordinis.

Chrysostomus cum ait, Deum à nulla creatura videri posse, intelligendus de visione comprehensiva.

Ref. 2. Beati de facto vident Deum per lumen gloriæ: quod est qualitas aliqua supernaturalis, elevans & roborans intellectum beati, ad clarè intuendam essentiam divinam.

Luminis gloriæ defectus non ita congruè, ac speciei impressæ, suppleri potest.

Ref. 3. De potentia absoluta Beati possunt videre Deum sine lumine gloriæ, Deo speciali concursu, illius defectum supplente.

Dico, speciali concursu, nam nuda Dei præsentia non sufficit ut intellectus beati elevetur ad videndum Deum.

Ref. 4. Nullus potest creari intellectus, cui lumen gloriæ sit connaturale: sicut non potest produci aliqua.

8 DE DEO, UT UNO.

aliqua creatura, quæ sit naturaliter beata, & impeccabilis.

Nulla creari potest substantia supernaturalis, quatenus supernaturale dicitur quod est supra exigentiam naturæ.

Quod intellige de substantia perfecta, nam modus aliquis substantialis, ordinis supernaturalis dari potest.

CAP. VIII. *Res. 1.* Non datur de facto in Beatis, species aliqua impressa, divinæ essentia, ab ea distincta.

Visio beatifica ut est à Deo specialiter concurrente per modum objecti, est necessaria; ut est ab illo tanquam à causa prima, est libera.

Etsi, ut visio beatifica fiat connaturali modo, requiratur lumen gloriæ; non tamen species impressa, cujus proprium est gerere vices objecti, non autem dare vires potentia.

Res. 2. Non repugnat, de potentia absoluta dari speciem aliquam impressam Dei, per quam Deus intelligibilitatem aliquam accidentalem, & extrinsecam accipiat.

Per visionem beatificam producit species expressa Dei: sicut per quamcunque aliam intellectionem, producit species expressa objecti cogniti.

Res. 3. Beati vident de facto, quicquid est formaliter in Deo: neque de potentia absoluta, Deum aliter videre possunt.

Communicabilitas ad intra, est proprietas naturæ divinæ; ad extra verò, in ordine ad visionem, totius entis divini.

Unde intelligitur cur una persona non possit videri sine alia, etsi una sine alia possit incarnari.

Essentia divina visa, dicitur speculum necessarium respectu sui, & liberum per ordinem ad futura contingentia.

Res. 4. Possunt Beati formaliter, vi visionis Dei, videre in ipso aliquas creaturas; non tamen omnia possibilis.

Minus

Minus est, videre Deum solum; quam simul videre Deum, & in eo creaturas aliquas.

Tam exigua potest esse Dei visio, ut nulla creatura distinctè in eo videatur.

Probabile est, quemlibet Beatum videre creaturas aliquas possibiles.

Res. 5. Non repugnat, res omnes futuras videri à Beatis in Essentia Dei; quamvis non sit necesse ut omnes videantur.

Beati vident in Deo genera, & species rerum; mysteria gratiæ, & quæ ad eorum statum pertinent.

Visio beata est omnino invariabilis; unde, ratione illius, creaturæ intellectuales participant æternitatem.

Cur unus Beatus cum tanto lumine videat has creaturas, non illas, petendum ex determinato influxu Dei.

CAP. IX. *Res. 1.* Inter visiones Beatorum; nulla est inæqualitas specifica: non tamen omnes Beati sunt æquales, in perfectione beatitudinis essentialis.

Visiones hominum beatorum sunt ejusdem speciei cum visionibus Angelorum. Visio tamen qua Deus seipsum videt, ab illis plusquam specie distinguitur.

Res. 2. Visio beatifica omnino commensuratur cum lumine gloriæ; ita ut duo habentes æquale lumen, æqualiter Deum videant cum intellectu inæquali.

Quantitas actionis, sumitur à quantitate causæ totalis, & completæ, quando utraque causa ex se aliquid potest ad effectum.

Visus acutior meliùs videt colorem, cum æquali lumine, at intellectus nobilior non meliùs videt Deum, cum æquali lumine gloriæ.

Res. 3. Etsi Deus aliquatenus à Beatis comprehendatur, propriè tamen est incomprehensibilis.

Illud propriè comprehenditur, quod tam perfectè cognoscitur, quantum ex parte sua cognoscibile est.

Res.

Ref. 4. Etsi Deus pleraque nomina propria habeat, propriè tamen est ineffabilis, & innominabilis respectu nostri.

Nomen, *Qui est*, est maximè proprium Dei, propter ejus significationem, universalitatem, & con-
significationem.

Nullum nomen Deo à nobis imponi potest, quod non includat aliquam imperfectionem in modo significandi, ut patet in illis nominibus, Deus, bonus, bonitas, &c.

CAP. X. *Ref. 1.* In Deo ponenda est vera aliqua scientia, quæ sit per modum actus secundi; eaque unica, seu simplicissima.

Ille actus secundus dicit ordinem ad primum, qui se habet per modum actionis elicite & receptæ, quomodo nō se habet à parte rei intellectio divina.

Ref. 2. Scientia Dei est perfectissima, continens in se omnes perfectiones scientiæ creatæ, sine ulla imperfectione.

Est etiam universalissima, utpote se extendens ad omnia intelligibilia, eorumque rationes omnes universales & particulares comprehendens.

Ref. 3. Deus seipsum cognoscit, imò & comprehendit; unde cum dicitur, quod se comprehendit, finitum esse sibi, accipiendum est negativè.

Cognoscit etiam Deus omnia possibilis, per scientiam quam vocant simplicis intelligentiæ.

Res possibilis nihil est reale actu; est tamen aliquid reale in potentia.

Satis est quod objectum primarium & motivum divini scientiæ existat, etsi non existat secundarium, & purè terminativum.

Ref. 4. Deus per scientiam visionis, cognoscit res omnes existentes in aliqua differentia temporis; ac speciatim contingenter futuras.

Scientia illa Dei quoad entitatem est simpliciter necessaria, at quoad terminationem, non nisi ex hypothesi quod res existant.

Melius

DE DEO, UT UNO. II

Melius est quædam nescire, quàm scire, quando eorum cognitio privat majori bono, vel ad malum inducit.

Ref. 5. Deus cognoscit non entia, & mala; idque per bonitatem formæ, vel actus, quo privant.

Deus non facit ens rationis, etsi videat conceptum quem nos formamus de chimera.

CAP. XI. *Ref. 1.* Deus res intelligit per suam essentiam, tanquam per speciem; & in ipsa, tanquam in obiecto prius cognito.

Quamvis Deus videat creaturas in seipso, ut in obiecto motivo; illius cognitio tendit usque ad creaturas in seipsis spectatas.

Ref. 2. Futura contingentia absoluta non videntur in essentia divina, ut habet præcisè rationem Omnipotentia, vel Ideæ, neque in solo decreto divino, quo Deus statuit concurrere cum voluntate nostra ad eorum productionem.

Cognitio futuri contingentis, quam Deus habet in decreto præfiniente, si datur, supponit aliam cognitionem ratione priorem.

Ref. 3. Nec possunt hæc futura certò cognosci, in suis causis proximis, sive secundum se spectatis, sive etiam cum omnibus circumstantiis ad agendum prærequisitis.

Licet possit Deus habere majorem probabilitatem effectus sequuturi, ob majorem penetrationem causæ liberæ, non tamen omnimodam certitudinem.

Ref. 4. Ratio videndi futura contingentia non potest sumi ex reali & æterna eorum existentia in æternitate.

Æternitas non mutat naturas rerum, adeoq; non facit ut quod in se non existit, alteri coexistat. Et ut sit simplicissima, sufficit quòd res in ea sint, quando in se existunt.

Ref. 5. Ratio videndi futura contingentia, est ipsamet eorum entitas, & realis præsentia, quam aliquando habitura sunt.

Unde

12 DE DEO, UT UNO.

Unde hæc distingue, Deus videt rem futuram, ut coëxistentem ipsius æternitati, ab æterno, & Deus videt illam ut coëxistentem æternitati, pro tempore quo in se existet: & hoc tantum admittendum est.

CAP. XII. *Ref. 1.* Præscientia Dei rectè cohæret cum rerum futurarum contingentia & libertate.

Sancti eam comparant nostræ præscientiæ futurorum, & memoriæ præteritorum, ac visioni præsentium.

Ref. 2. Scientia Dei est causa rerum; non illa, quæ dicitur visionis, sed ea, quæ vocatur simplicis intelligentiæ.

Scientia Dei est causa rerum: non tantum materialiter & identicè, sed etiam formaliter in ratione scientiæ.

Ref. 3. Deus habet rerum ideas, quæ non sunt res ipsæ factibiles, sed essentia Dei, ut imitabilis.

Quod intellige, de idea objectiva; nam actualis cognitio, formalis idea dici potest.

In Deo variæ sunt ideæ, juxta varios modos quibus essentia divina est imitabilis à creaturis.

Non sunt in Deo ideæ rerum omnium quas cognoscit, sed earum tantum quæ sunt factibiles, ad imitationem exemplaris.

Specialem ideam habent individua, ac ex S. Thoma, entia completa, & accidentia supervenientia.

CAP. XIII. *Ref. 1.* Juxta Scripturam sacram, admittenda est in Deo scientia conditionata.

Decretum prædeterminans, quod tali scientiæ à nonnullis præmittitur, cum vero scripturæ sensu non cohæret.

Ref. 2. Scientia conditionata, ab Augustino, aliisque Patribus apertè supponitur, cum agunt de creatione Angelorum & hominum, & de variis vocatorum modis.

Reprehenduntur Semipelagiani ab Augustino, & Prospero, non propter scientiam conditionatam, sed propter illius abusum.

Ref.

Ref. 3. Scientia conditionata est ad mentem S. Thomæ, cum agit de usu gratiæ, de creatione mulieris, &c.

Potest constitui scientia media inter scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis: sicut futurum sub conditione est veluti medium inter absolute futurum, & merè possibile.

Ref. 4. Scientia conditionata rationibus probari potest, ac maximè ex veritate sui objecti.

Non nocet hæc scientia causalitati divinæ, vel efficaciam gratiæ, vel gratuitæ prædestinationi.

Ref. 5. Ea ponenda est in Deo, non modò speculative, sed etiam practice, seu quoad ulum; ita ut Deus ea dirigatur in providentia ad homines spectante.

Ut certitudo decretorum Dei cum libertate concilietur, ad ejusmodi scientiam recurrendum est: nec ad hoc sufficit cognoscere vim mediæ repudiabilium.

CAP. XIV. *Ref. 1.* In Deo est voluntas; quæ non habet rationem potentiæ, vel actus primi, nisi juxta conceptum nostrum.

Appetitus sequitur formam, naturalis naturalem, sensitivus sensitivam, & rationalis rationalem.

Ref. 2. In Deo etiam est appetitus innatus, respectu propriarum perfectionum, & ad se communicandum, tam ad intra, quàm ad extra.

Dantur in re aliqua varii appetitus, juxta varios entis gradus quos participat, ut patet in homine.

Ref. 3. Deus vult & amat seipsum, & creaturas, omnes, quatenus his bonitatem suam communicat, juxta cujusque capacitatem.

Ref. 4. Deus non vult malum culpæ, etsi illud permittat: vult tamen malum pœnæ, non per se, sed per accidens.

Malum culpæ non ordinatur ad bonitatem divinam, quin potius illi repugnat, vel ut avertens, vel ut retardans.

Ref. 5. Deus vult quicquid vult, propter suam bonitatem:

nitatem:

nitatem: adeoque objectum formale omnium volitionum divinarum est ipsius bonitas.

Etsi Deus velit omnia propter seipsum, in eo sunt alia virtutes, præter charitatem.

Deus amore amicitia amat hominem propter ipsum, non ultimè, sed ut ipsi bene sit.

Res. 6. Voluntas Dei, etsi realiter unica sit, & simplicissima, dividitur in voluntatem signi, & beneplaciti; antecedentem, & consequentem, conditionatam, & absolutam, efficacem, & inefficacem.

Voluntas beneplaciti est in Deo, & voluntas signi dicit tantum signum aliquod cui non semper respondet in voluntate divina affectus proportionatus, sed alius.

Voluntas generalis quam habet Deus, omnes salvandi, includit istam conditionem, si per ipsos non fiet: non verò istam, nisi per hoc impediretur pulchritudo universi.

CAP. XV. *Res. 1.* In Deo est libertas, consistens, non in indifferentia iudicii, sed in indifferentia ipsius voluntatis potentis eligere hoc, aut illud.

Ridiculum est dicere hominem esse liberum, eò ipso quò iudicat objectum aliquod posse eligi, & nò eligi, etsi non habeat voluntatem indifferentem ad illud eligendum, aut non eligendum.

Res. 2. Deus à sua scientia non determinatur, quoad exercitium, ut hoc, vel illud velit, aut non velit: sed manente eadem scientia, necessaria ad aliquid agendum, potest illud non agere.

Indifferentia brutorum non sufficit ad libertatem, quia moventur per iudicium determinatum ad unum.

Illud, Errant qui operantur malum, intelligi debet, vel de defectu considerationis, vel de errore morum.

Res. 3. Deus seipsum amat necessariò, tam quoad specificationem, quàm quoad exercitium.

Amat

DE DEO, UT UNO. 15

Amat etiam creaturas possibles necessariò utroque amore, sicut necessariò easdem intelligit.

Non potest Deus seipsum comprehensivè cognoscere, & amare, quin possibilia cognoscat, & affectu saltem complacentiæ diligat.

Deus creaturas existentes amat liberè, nec agit ad extra ex necessitate naturæ.

Voluntas Dei libera est omnino immutabilis. Illud porrò, pœnitet me fecisse hominem, intelligi debet quoad effectum, non quoad affectum.

Ref. 4. Libera volitio Dei non est denominatio extrinseca aut respectu rationis, neque perfectio realiter distincta ab essentia divina, sed ipsa volitio necessaria, qua Deus amat seipsum: quatenus ita terminatur ad creaturas, ut posset ad eas non terminari.

Volitio Dei est simpliciter infinita, ita ut æquivalet infinitis volitionibus, & nolitionibus realiter distinctis.

Indifferentia divinæ libertatis non est in ordine ad actus internos, sicut nostra, sed in ordine ad objecta externa.

Effectus formalis volitionis divinæ est, necessariò facere ut Deus amet omnia volibilia, non tamen ut ea amet necessariò.

CAP. XVI. *Ref. 1.* Voluntas & intellectus Dei, concurrunt ad opus immediatè, illa, quoad applicationem, & exercitium, hic, quoad directionem, & veluti specificationem.

Potentia exequens in Deo ratione distinguitur ab intellectu, & voluntate; estque ipsamet essentia divina.

In Deo vera est omnipotentia, qua potest facere quicquid absolutè non implicat contradictionem.

Potuit Deus producere species nobiliores productis, & productas meliores facere quoad accidentia. Non tamen potuit aliquid producere melius unione hypostatica, beatitudine sanctorum, & maternitate Virginis Deiparæ.

Ref. 2.

Ref. 2. Nulla potest dari causa propria divinæ volitionis, siue efficiens, siue finalis: potest tamen dari impropria seu virtualis.

Imò, una res creata potest ipsi esse aliquo modo proxima ratio volendi aliam.

In eo agendi modo nulla est imperfectio, quæ supremam Dei independentiam, & dignitatem de- deat.

Ref. 3. Deus non necessitat voluntatem nostram ad agendum, sed relinquit eam in manu consilii sui.

Non potest dici à viro Catholico, gratiam efficacem nobis imponere necessitatem agendi.

Ref. 4. Absolutè loquendo, & nulla suppositione facta, nullus esset in rebus effectus contingens, seu liber, si Deus ageret ex necessitate naturæ.

Essent tamen effectus contingentes, & liberi, si Deus causis contingentibus, ex necessitate naturæ offerret concursum, quem nunc eis liberè exhibet.

Vera radix contingentia actuum nostrorum, ad summam efficaciam divinæ voluntatis, ultimè reduci debet.

CAP. XVIII. *Ref. 1.* In Deo est amor, & desiderium, hoc quidem, non respectu boni proprii, sed respectu alieni.

In Deo est gaudium, seu delectatio de bono proprio, & de alieno, ut præ sente.

In Deo est odium peccatoris, ut sic, non quidem inimicitia, sed abominationis.

In Deo non est spes, nec desperatio, nec tristitia, nec audacia, neque ira propriè dicta, ut supponit dolorem, seu tristitiam cujus vicem rependat.

Ref. 2. Deus creaturas racionales diligit vero amore amicitia. Unde homo per justificationem fit ex inimico amicus, nimirum Dei, qui vicissim fit illius amicus.

Inter superiores, & inferiores potest esse amicitia, quam vocant supereminentia.

Deus non amat creaturas irracionales amore amicitia.

amicitiæ, sed aliquo modo amore concupiscentiæ, quatenus ipsius attributa manifestant, & hominibus sunt utiles.

Ref. 3. Deus magis diligit meliora; unde magis Christum, ut hominem, amat, quam totam universitatem creaturarum.

An Deus magis Petrum, quam Joannem dilexerit, certò affirmari non potest.

Innocens magis à Deo diligitur, quam pœnitens, si cætera sint paria.

Prædestinatus absolutè magis à Deo diligitur, quam præscitus, quantumvis justus.

Ref. 4. In Deo est justitia propriè & strictè sumpta, prout est specialis virtus ab aliis distincta.

Deus non amittit dominium radicale quod habet in homines, etsi supposito pacto dandi illis gloriam, non possit eos destruere.

Inter patrem & filium potest vera esse justitia, si ille speciale bonorum dominium huic concedat.

Licet Deus nequeat propriè constitui debitor erga homines; bona tamen illius iis deberi possunt.

Ref. 5. In Deo est misericordia, non quidem secundum affectum, sed secundum effectum.

Conferre rebus perfectionem spectat ad bonitatem, justitiam, liberalitatem, & misericordiam, sed sub diversa ratione.

In quolibet opere Dei misericordia, & veritas, seu justitia, latè sumptæ reperiuntur.

Quædam tamen opera tribuuntur misericordix, quædam justitiæ; quia in nonnullis misericordia, in aliis justitia magis elucet.

CAP. XVIII. *Ref. 1.* In Deo est providentia, non respectu proprii actus, sed prout est ordinativa aliorum in finem.

Providentia præter actum intellectus, includit actum voluntatis, nimirum curam aliquam, & studium rerum gerendarum.

Providentia, ut spectat ad intellectum, non debet
b
constitui

constitui in actu imperii, sed in scientia naturali, qua Deus videt quomodo qualibet res finem suum assequi possit.

Res. 2. In Deo est providentia rerum omnium, quantumvis vilium, & exigui momenti.

Nullus eventus est casualis, seu fortuitus, respectu divinæ providentiæ.

Mala culpæ tam formaliter, quàm materialiter spectata, sub divinam providentiam cadunt.

Res. 3. Deus immediatè rebus omnibus providet, quantum ad rationem ordinis, licèt non quoad executionem.

Quod non debet ita intelligi, ut ipse Deus per se non exequatur ordinem à sua providentia præstitutum, sed ita ut eum non exequatur nisi cum causis secundis.

Res. 4. Providentia divina quibusdam rebus necessitatem imponit, non tamen omnibus.

Providentia divina non semper assequitur, finem particularem, ad quem res ordinat. Nec tamen propterea in sui dispositione fallitur.

Licèt aliquid recedere videatur à providentia divina secundum unum ordinem; in eum relabitur secundum alium.

Res. 5. Providentia divina non prædeterminat voluntatem nostram, ad actus liberos.

De ratione libertatis est, ut in sensu composito cum omnibus ad agendum prærequisitis, possit agere, vel non agere.

Ex verbis præfiniendi, applicandi, impellendi, & similibus, prædeterminatio physica colligi non debet.

Res. 6. Nullo modo admittendum est, quòd Deus voluntatem nostram physicè prædeterminet ad actus malos.

Si Deus nos physicè prædeterminaret ad actum malum, tolleretur gratia sufficiens, Deus vellet peccatum, essetque causa illius.

Deus

Deus utitur pravis hominibus ad alios affligendos, permissivè, quatenus illos non impedit, nec istos efficaciter juvat.

Omne ens per participationem, reducendum ad ens per essentiam, non tamen eodem modo.

CAP. XIX. *Ref. 1.* In Deo de facto admittenda est aliquorum prædestinatio.

Prædestinatio non tollit libertatem, etsi eâ positâ, necesse sit hominem salvari.

Ref. 2. Prædestinatio est decretum absolutum, quo Deus ab æterno aliquos elegit, ad vitam æternam per media proportionata infallibiliter consequendam.

Unde ad prædestinationem requiruntur actus intellectus, & voluntatis: ipsaque prædestinatio simpliciter est libera.

Providentiæ materia latiùs patet quàm prædestinationis; at prædestinatio suum finem particularem in quolibet prædestinato infallibiliter obtinet.

Ref. 3. Pelagius malè sensit de gratia, & de prædestinatione, omnia tribuens libero arbitrio.

Neque unquam pristinum errorem retractavit, etsi interdum verbis magnificis gratiam commendaverit.

Semipelagiani initium salutis tribuebant libero arbitrio; adeoque gratiam prævenientem destruebant, licèt non adjuvantem.

Ref. 4. Ex parte prædestinati, non datur causa prædestinationis ad primam gratiam.

Non potest homo naturæ viribus, mereri primam gratiam de congruo, etsi peccator gratiam justificantem quam meretur de congruo, gratis recipiat.

Sententia quæ refert primæ gratiæ collationem, in bonum usum ejusdem gratiæ prævisum, nihil habet commune cum errore Semipelagianorum.

CAP. XX. *Ref. 1.* Electio efficax ad gloriam, facta

est antecedenter ad absolutam prævisionem meritum; adeoque est merè gratuita.

Qui ordinatè vult, prius vult finem, quàm medià ad finem.

Sententia de gratuita electione, respectu prædestinatorum longè est favorabilior; & respectu reprobatorum non est durior, quàm opposita.

Non est opus, in ea sententia, ponere in Deo duplicem voluntatem efficacem respectu gloriæ, aliam antecedentem merita, aliam consequentem.

Eadem Dei voluntas est gratuita, & remunerativa, diverso respectu.

Electus potest absolutè damnari; & non electus, salvari.

Ref. 2. Gloriæ æterna, vocatio, justificatio, peccatorum permissio, & bona prædestinati in dolo sunt effectus prædestinationis.

Vult Deus permissionem peccati, ratione pœnitentiæ, nec tamen propterea vult peccatum.

Ref. 3. Prædestinatio certissimè, & infallibiliter consequitur suum effectum, non tamen imponit necessitatem agendi.

Certitudo prædestinationis rectè conciliatur cum libertate, beneficio scientiæ mediæ.

Eà scientiâ præsuppositâ, potest Deus certò præfinire mensuram gloriæ, tribuendam prædestinato.

Ref. 4. Liber vitæ ponitur in Deo metaphoricè, nempe secundum similitudinem à rebus humanis acceptam.

Liber vitæ respicit tantum vitam gloriæ prædestinatorum, non autem eorum gratiam.

Non possunt deleri de libro vitæ, qui in eo sunt scripti simpliciter.

Ref. 5. Probabilius est, reprobationem hominum negativam non fuisse constitutam, nisi ob peccatum originale prævisum.

Etsi tale peccatum fuerit simpliciter causa reprobationis negativæ aliquorum, non tamen cur potius hic quam ille reprobatus fuerit. *Ref.*

DE DEO, UT UNO. 21

Ref. 6. Deus neminem positivè reprobatur, ante prævisum illius peccatum.

Quod debet intelligi de peccato finali, saltem ut plurimum.

Deus non permittit peccata reprobatorum, ex intentione eos puniendi sed ob alios fines.

Ref. 7. Peccatum reprobi non est effectus reprobationis, permissio tamen peccati finalis est effectus reprobationis negativæ.

Quod ita intellige, ut peccatum reprobi, sive quoad materiale, sive quoad formale, sive sub ratione pœnæ non causetur à reprobatione.

Interdum tamen permissio finalis peccati est effectus reprobationis positivæ, ut contigit in reprobatione Dathan, & Abiron.

Ref. 8. Creatio reprobi non est effectus suæ reprobationis positivæ: id est, Deus non creavit reprobum, ut eum damnaret.

Neque hoc debet colligi ex voluntate; quam Deus habuit ostendendi suam misericordiam in prædestinatos.

Ref. 9. Bona reprobo concessa non sunt reprobationis effectus, esto bona prædestinatis concessa sine effectus prædestinationis ipsorum.

Deus tribuit bona prædestinatis, ut salventur; at non tribuit bona reprobis, eo fine ut damnentur.

Ref. 10. Inflictio pœnæ æternæ est probus, imò unicus effectus reprobationis positivæ. Quod intellige de lege ordinaria.

LIBER II.

DE DEO, UT TRINO.

CAP. I. **P**ONenda est in Deo vera aliqua processio, qua una persona ab alia procedat.

Ref. 1. Processiones divinæ illustrantur similitudine sumpta ab intellectu, & voluntate creata.